

Музей історії жіноцтва, історії жіночого та гендерного руху як центр інтерактивної гендерної освіти та виховання

Т.А.ІСАЄВА

Харківський обласний гендерний ресурсний центр

Стійкі гендерні стереотипи продовжують панувати у суспільній свідомості і гальмують просування ідей гендерної рівності в українському суспільстві. Застарілі уявлення щодо гендерної ролі мають місце майже на всіх рівнях і в усіх сферах, ось чому проблеми гендерної освіти та просвіти, виховання та інформування набувають особливого значення.

Гендерний світогляд та мислення формуються на основі гендерних знань, передача яких має стати справою для всієї ланки культурно-освітніх закладів усіх рівнів і напрямків, у тому числі і музеїв, серед яких, безумовно, важливу роль відіграють жіночі і гендерні. Інформаційно-просвітницька діяльність музеїв, число яких у світі наближається до 50 направлена на підтримку жіночих дослідницьких та художніх проєктів, формування гендерної культури, та просування ідей гендерної рівності у суспільство. Міжнародна спільнота вже давно усвідомила важливість цієї діяльності. Жіночі та гендерні музеї активно працюють в Австралії, Австрії, Бельгії, Нідерландах, Швеції, Німеччині, США, В'єтнамі, Кореї, Франції, Аргентині, Італії, Норвегії, Судані, Іспанії, Сенегалі, Ірані та інших країнах світу.

Перший в Україні та в Східній Європі гендерний музей народився у 2009 р. у Харкові. Музей історії жіноцтва, історії жіночого та гендерного руху <http://gender.at.ua/news/2009-03-03-10> створено за ініціатииви гендерно чуйної громадськості за підтримки управління у справах сім'ї та молоді Харківської облдержадміністрації і Програми рівних можливостей та прав жінок в Україні.

Партнери Музею – Український жіночий фонд, Глобальний фонд для жінок, українські та міжнародні громадські організації гендерного спрямування, Міжнародна асоціація жіночих та гендерних музеїв світу.

Основною метою діяльності музею є гендерне просвітництво, виховання та інформування, сприяння укріпленню культурних зв'язків між Україною та іншими країнами, консолідації жіночого руху, повернення уваги до жіночої та гендерної проблематики журналістів та широких кіл громадськості.

Головне завдання музею – зібрати експонати, які демонструють процес гендерного конструювання, показати, що гендерні проблеми є

не тільки проблемами жінок, але й всього суспільства; що, попри всі позитивні зміни у суспільстві, і жінки і чоловіки продовжують потерпати від гендерної дискримінації, що жіночий та гендерний рух в Україні і в світі є не епізодичним явищем, а природним і закономірним процесом, який відбувається впродовж не одного століття історії людства.

Український музей має свої особливості. На відміну від інших жіночих музеїв, що вже існують у світі, його експозиція піднімає і намагається висвітлити широкий спектр гендерних проблем, серед яких: чоловічі гендерні проблеми, сексизм у рекламі, насильство у сім'ї.

Колекція музею нараховує більше 350 експонатів, що передані з різних міст України та з різних країн світу: Італії, США, Швеції, Польщі, Грузії, Литви, В'єтнаму, Німеччини, Кореї, Фінляндії. Серед них: документи, книжки, підручники, дитячі іграшки, диски, особисті речі гендерних теоретиків та практиків, сувеніри, знаряддя «легкої» жіночої праці, фотографії.

З 2009 р. активно працює портал Музею <http://gender.at.ua>, інформаційно-освітній медіаканал <http://gendershow.rpod.ru> та <http://twitter.com/GenderUA>, які мають на меті створення відкритого Інтернет-медіа простору з гендерної проблематики. У вересні 2009 р. ці ресурси отримали диплом за участь у конкурсі «Інновації в розвитку НДО: ІТ та Інтернет». На них збирається колекція аудіо- та відеоматеріалів на гендерну тематику та на тематику щодо запобігання гендерному насильству. Використання сучасних технологій дає можливість оперативно реагувати на процеси, що відбуваються у світі, збирати та передавати інформацію широким колам відвідувачів та користувачів ресурсів, а також надавати методичну допомогу тим, хто її потребує.

У вересні 2009 р. гендерний музей отримав відзнаку гендерної рівноваги Інформаційно-консультативного жіночого центру, яка присвоюється двічі на рік та сприяє утвердженню гендерної рівності і трансформації суспільства з метою повної реалізації принципу рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.

За просвітницьку діяльність, що здійснюється шляхом проведення пересувних виставок, у грудні 2009 р. Музей історії жіноцтва, історії жіночого та гендерного руху нагороджено Дипломом Першого Всеукраїнського конкурсу на кращий громадський музей.

У 2009 р. такі виставки пройшли у Харківському національному університеті ім. В.Н.Каразіна, в обласній раді, у міському саду ім. Т.Г.Шевченка, в Обласній художній галереї, у міському центрі зайнятості і привернули увагу як журналістів, так і широких кіл громадськості.

У вересні 2009 р. український гендерний музей узяв участь у II Міжнародному конгресі жіночих музеїв (Німеччина, Бонн). Його презентація визвала інтерес учасниць та учасників конгресу, а колекція поповнилась більш ніж на 30 експонатів. Український музей став членом асоціації жіночих музеїв <http://www.womeninmuseum.net/blog> і отримав запрошення до участі в III Міжнародному конгресі жіночих музеїв, що відбудеться в Аргентині у травні 2010 р., на якому представницям української делегації запропоновано розповісти щодо позиції, на якій стоїть у своїй діяльності український музей.

Україна обрала курс на демократичні зміни і шукає свій шлях до гендерної рівності. Вона підписала низку міжнародних документів щодо забезпечення гендерної рівності та подолання дискримінації за ознакою статі. На виконання цих міжнародних зобов'язань у незалежній Україні було ухвалено декілька законодавчих актів, серед яких найважливішими є: Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» (№2866-IV, набув чинності з 1.01.2006р.), Постанова Кабінету Міністрів України «Про Державну програму з утвердження гендерної рівності в українському суспільстві на період до 2010 року» (№ 1834 від 27.12.2006р.); Указ Президента України «Про вдосконалення роботи центральних і місцевих органів виконавчої влади щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» (№1135/2005 від 26.07.2005), Указ Президента України «Про підвищення соціального статусу жінок в Україні» (№283/2001 від 25.04.2001р.).

Попри вжиті заходи, дискримінація жінок в Україні зберігається, а гендерна тематика залишається не популярною і дуже часто викликає супротив та агресію навіть у тих ланках, що є відповідальними за впровадження державної гендерної політики. Однією з причин цього негативного ставлення – недостатня поінформованість та нерозвинута гендерна чуйність як тих, хто навчається, так і тих, хто навчає та виховує. Інтерактивні експозиції, візуалізація інформації, наочність, використання сучасних технологій, живі експонати – все це дозволяє створити сприятливі умови для сприйняття такої важливої і такої необхідної інформації як гендерна, що безумовно приведе до якісних змін в українському суспільстві.